

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ
Præcones**

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 6. Dominiu[m] hominis in Elephantes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

minium non penetret. Non fugiunt illum minutissimi, in aquis, pisces; non superant grandia phocarum corpora; ex imis & summis vndis prædam educit; aves ex ipso caelo vel detrahit pelliciendo; vel jaculandis sagittis deiecit. Denique nusquam est vllum animal, in quod ratione præditum animal nõ exerat potestatem. Quod multis, in *omni natura bestiarum, volucrum, & serpentum, & ceterorum*, exemplis potest illustrari: quæ quia omnia nimis sunt numerosa, nonnulla delibabo tantum; nec iam sciuros afferam, aut simios, aut Illas & catellos, sed maiorum gentium feras animantes.

§. VI.

Dominium hominis in elephantis.

De elephantis, quanta narrantur? quos Plin. li. 8. succo hordei, educatione, beneficijs, quin nat. hist. & verborum blanditijs aiunt mansue fieri; c. 7. Strabo. li. 15. immo & fame. *Inde ex captis elephantis, teste Strabone, eos, quos nec iuventus, nec senectus inutiles facit, in stabula ducunt, & pedibus inuicem vinctis, & collo, ad columnam bene compactam, fame domant. Deinde herba, vel arundine viridi reficiunt. Dehinc obtemperare docent; alij oratione, alij cantu aliquo, vel*

tympani sonitu deliniunt. Rari sunt, qui non facile mansuescant: Quidam aurigas suos, qui in certamine ceciderint, ex pralio excimunt. Quidam anterioribus pedibus utero suo subiectos seruauerunt. Quod si quem ex curatoribus, per iram, interfecerint, adeo illum desiderant, ut, praemore, a cibo abstineant: interdum etiam ad mortem obdurent. Eo, corpore & animo excelsum animal potest ab homine deiici, ut Porus, quem Alexander debellauit, habuerit elephantum, qui, rectoris iubente, procumberet in genua ut se submitteret: ut Curtius scribit. Nam quod ad docilitatem attinet, ait Plinius, regem adorant, genua submitunt, coronas porrigunt, Indis arant minores, quos appellant nothos. Minores etiam bellant. Nos, nostra aetate, vidimus, qui omnino humi se prostratum sineret calcari. Ad praelia turritos educi, apud antiquos, usitatissimum fuit. Domiti enim militant, & turres armatorum in hostes ferunt, magnaque ex parte orientis bella faciunt. Prosterunt acies, proterunt armatos. Sic Antiochus intravit in Aegyptum, in multitudine graui, in curribus & elephantis. Sic ad successorem eius uenerunt exercitus conducti. Et erat numerus exercitus eius, centum

Plin. nat
hist. lib. 8.
cap. 1.

Idé. ibid.
cap. 9.

1. Mach.
1. 18.

1. Mach.
6. 30.

rum millia peditum, & viginti millia equitum,
 & elephanti triginta duo, docti ad praelium.
 Sic Romani contriuerunt Antiochum ma-
 gnum regem Asiae, qui eis pugnam intulerat,
 habens centum viginti elephantos. Sic Nica-
 norem praepositum elephantorum ducem, ea-
 dem Scriptura appellat. Antipater author
 est, duos Antiocho regi, in bellicis vsibus cele-
 bres etiam cognominibus fuisse, etenim noue-
 reea. Certè Cato, cum Imperatorum nomina
 annalibus describeret, eum, qui fortissime pra-
 liatus esset, in Punica acie, Surum tradidit vo-
 catum, altero dente mutilato. Antiocho va-
 dum fluminis experienti renuit Ajax, alioqui
 dux agminis semper. Tum pronunciatum, eius
 fore principatum, qui transisset: ausumq; Pa-
 troclum. ob id phaleris argenteis, quo maxi-
 me gaudent, & reliquo omni primatu dona-
 uit. Ille, qui notabatur, inedia mortem igno-
 minie pratulit. Nigro bellua nil negat magi-
 stro, ait ille, hoc est, omnia discit, & publicè
 exhibet. Saltationes discit, ait Plutarchus, &
 choreas, & adorationes. Item: In spectaculis,
 ostendit elephas gestuum figuras & varietates,
 quarum copiam & concinnitatem difficile sit
 humana ulli industria exprimere, & memoria
 complecti. Et Seneca, Elephantum, ait: mi-

1. Mach.
8. 6.

2. Mach.
14. 12.

Plin. li. 1.
cit. cap. 5.

Plutarch.
li. de for-
tun.

Senec. sp.
nimus 86.

nimus *Aethiops* jubet *subsidere in genua*, &
ambulare per funem. Et *Alianus*: *Elephas*
 nouit, ubi didicerit *choreas*, & *saltationes ad*
numerum obire, & *audire tibys canentes*, &
intelligere sonorum discrimina, & *tarditates*,
 aut *celeritates imperatas exequitur*, & *exa-*
ctus est, & *non fallitur*. Huc *grandes illa*
bestia erudiuntur. Neque *adorare, orare,*
bellare, vado transitum querere duntaxat,
discunt; sed *intellectus illis etiam est sermo-*
nis patrij, & *imperatorum obedientia*, *officia-*
rumque, qua didicere memoria. Quin & *jun-*
cti subiire currum Pompei Magni Africano
triumpho. *Germanici Caesaris munere gladi-*
torio, quosdam inconditos motus edidere, sal-
tantium modo. *Vulgare erat, per auras, arma*
jacere, non auferentibus ventis, atque inter se
gladiatorios congressus edere, aut lasciuente
pyrrhchie colludere. Postea & *per funes ince-*
sere, *Lecticis etiam ferentes quaterni singulis*
puerperas imitantes: plerisque *hominu triclina*
accubitu ire per lectos, ita libratis vestigijs, ne
quis potantium attingeretur. *Mirum maxi-*
me, & aduersis quidem funibus subire, sed re-
gredi magis utique pronis. *Mutianus* ter con-
sul author est, aliquem ex his & litterarum
ductus Gracarum didicisse, solitumque per scri-
bere

bere eius lingua verbis: IPSE EGO HÆC SCRIPSI, ET SPOLIA CELTICA DICAVI. Ad tantam tantum animal obedientiam adigit homo: ut proinde capiendi ratio sit minus admiranda. Quæ varia est. Capiuntur autem in India, unum ex domitis agente rectore: qui deprehensum solitarium, abactumue à grege, verberat ferum: quo fatigato, transcendit in eum, nec secus ac priorem regit. Africa foveis capit, in quas deerrante aliquo protinus ceteri congerunt ramos, moles denoluunt, aggeres construunt, omniq; vi conantur extrahere. Troglodytae contermini Æthiopia, qui hoc solo venatu aluntur, arbores propinquas itineri eorū conscendunt. Inde totius agminis novissimum speculari, extremas in clunes desiliunt. Læna apprehenditur cauda, pedes stipantur in sinistro femine. Ita pendens alterum poplitem, dextra cadit: ac præacuta bipenni hoc crure tardato profugiens, alterius poplitis nervos ferit, cuncta præceleri pernicitate peragens. Alij tutiore genere, sed magis fallaci intentos ingentes arcus designant humi longius. Hos præcipui viribus juvenes continent, alij connixi pari conatu tendunt, ac prætereuntibus sagittarum venabula insigunt, mox sanguinis vestigijs sequuntur. Hæc de elephantorum obedientia & subjectione sufficiunt. §. VII.

Plin. ibi
cap. 8.

v. ligni
v. ligni

fil. ligni
v. ligni

§. VII.

Cernorum docilitas.

Quod si animalium maximum elephas
proximūque humanis sensibus, humana
industria capi, regi, doceriq; potest, quid
de alijs victis aut vincendis dubitemus?

- Ælian.** Aiunt Catulum cerui dono datum Pto-
l. 2. c. 35. mæo Philadelpho, qui linguâ Græcâ nu-
tritus sit, & loquentes intellexerit; in ru-
borem nobilium quorundam pusionum,
qui, vt pigritiæ suæ litent, stupiditatem
profiteri non verentur, dum se aiunt, inge-
nio carere, ad Græcas litteras addiscen-
Virgil. 7. das. Tyrrhæo pecoris magistro ceruus fuit
Æneid. mansuefactus, quem

Soror omni Syluia cura

Mollibus intexens ornabat cornua sertis,

Pecebatq; ferum, puroq; in fonte lauabat.

Ille manum patiens, mensaq; assuetus herili,

Errabat syluis, rursusque ad limina nota

Ipse domum sera quamuis se nocte ferebat.

- Ouid. lib.** Et alius Poëta: Namq; sacer Nymphis Car-
10. Metâ. thea tenentibus arua

Ingens ceruus erat, lateq; patentibus altis

Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras:

Cornua fulgebant auro, demissaq; in armos

Pendebant tereti gemmata monilia collo.

Bulla